

بانکی، تأمین اجتماعی، گمرک، سازمان امور مالیاتی و سایر نهادها تاکنون نتوانسته است حجم مناسبی از انتظارات فعالان اقتصادی را برآورده کند؛ به گفته معاون وزیر اقتصاد بسیاری از مشکلات بنگاه‌ها ماهیت اداری دارند؛ بنابراین، بسته‌ها از نظر طراحی نمره قبولی می‌گیرند، اما از نظر کارآمدی در عمل به دلیل مقاومت یا عدم همکاری نهادهای اجرایی در وضعیت قرمز قرار دارند.

وضعیت استان کرمان در بحران جنگ رمضان

استان کرمان با دارا بودن صنایع بزرگ معدنی و نیز واحدهای تولیدی کوچک و متوسط صنعتی، کشاورزی و معدنی، هرچند از نظر اصابت مستقیم و غیرمستقیم حملات اخیر آمریکا و اسرائیل آسیب کمتری دیده است، اما نسبت به سایر استان‌ها بیشتر نیازمند کاهش بروکراسی اداری معمول و چابکی اجرایی در اجرای بسته‌های حمایتی است.

بحران سرمایه در گردش و تسهیلات بانکی

«**ریشه مشکل**؛ در شرایط کنونی اقتصاد ایران، تورم شدید فارغ از عوامل به وجود آورنده آن، رأس هرم علل کمبود سرمایه در گردش بنگاه‌ها است. به طوری که تورم، سرمایه در گردش را می‌خورد و باعث فرسایش آن می‌شود که به همین دلیل حفظ

■ حامد بدرآبادی

عضو هیأت نمایندگان
و رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی کرمان

تصویر دوگانه از بسته‌های حمایتی دولت

ارزیابی اتاق بازرگانی کرمان نشان می‌دهد که بسته‌های حمایتی دولت در شرایط اضطرار کنونی با تصویر دوگانه مواجه هستند؛ از یک سو دولت بسته‌هایی با رویکرد حمایت از چرخه تولید، حفظ فعالیت و اشتغال بنگاه‌های اقتصادی ابلاغ کرده است و از سوی دیگر عملکرد نظام

سیستم بانکی به عنوان مهم ترین و بزرگ ترین منبع تأمین مالی بنگاه ها رغبتی به اعطای تسهیلات با نرخ کمتر از نرخ تورم ندارد و همواره از زیر بار آن شانه خالی می کند. در نتیجه اگرچه دولت بسته حمایتی ابلاغ می کند، اما شبکه بانکی به دلیل ناترازی های مالی، تمایلی به ریسک پذیری و پرداخت تسهیلات تکلیفی ندارد.

نیز، راه حل اصلی بازگشت به وضعیت قبل از جنگ است.

تأمین مواد اولیه واحدهای تولیدی در شرایط اضطرار

«آسیب به زیرساخت های کلیدی؛ گزارشی که با واقعیت های موجود در بازار نیز همخوانی دارد این است که؛ زیرساخت های ایران در ماه های اخیر تحت حملات مستقیم و غیرمستقیم قرار گرفته اند و بخش عمده ای از ظرفیت تولید آن ها از بین رفته است. حملات به تأسیسات پتروشیمی، گازی و فولاد یکی از مهم ترین عوامل این بحران هستند. همچنین مشکل فقط به حملات محدود نمی شود؛ ناترازی ساختاری گاز و برق نیز معضلی قدیمی تر و عمیق تر است. در کنار این ها، محاصره دریایی بنادر جنوبی که بیش از ۶۰ درصد واردات و صادرات از طریق آن ها انجام می شود، وضعیت را بحرانی تر کرده است.

مصوبات تسهیل ثبت سفارش بدون انتقال ارز؛

خبر خوبی که کافی نیست. این مصوبه به تولیدکنندگان اجازه می دهد که بدون نیاز به تأمین ارز از سامانه نیما (که با محدودیت و صف های طولانی همراه است) ثبت سفارش انجام دهند. از جمله مزایای این مصوبه می توان به کاهش زمان انتظار برای دریافت مجوز ثبت سفارش و کاهش نیاز به تأمین ارز از کانال های بانکی عملاً مسدود اشاره کرد. محدودیت اصلی این مصوبه «بدون انتقال ارز» بودن آن

سرمایه در گردش همواره یکی از دغدغه های اصلی بنگاه های اقتصادی استان در شرایط بحرانی است، اما متأسفانه انتظارات تورمی گاهی باعث می شوند بخش زیادی از سرمایه ها به جای تولید به سمت بازارهای غیرمولد (طلا، ارز، ملک و خودرو) کشیده شوند و بحران سرمایه در گردش را تشدید کنند.

«عملکرد سیستم بانکی؛ سیستم بانکی به عنوان مهم ترین و بزرگ ترین منبع تأمین مالی بنگاه ها رغبتی به اعطای تسهیلات با نرخ کمتر از نرخ تورم ندارد و همواره از زیر بار آن شانه خالی می کند. در نتیجه اگرچه دولت بسته حمایتی ابلاغ می کند، اما شبکه بانکی به دلیل ناترازی های مالی، تمایلی به ریسک پذیری و پرداخت تسهیلات تکلیفی ندارد.

«مشکل ویژه استان کرمان؛ بر اساس آمارهای مقایسه ای، یکی از مشکلات استان کرمان نرخ پایین جذب تسهیلات بانکی و منابع دولتی است. این مسئله را می توان در نحوه مواجهه مدیران محلی در اعطای تسهیلات نیز جست و جو کرد.

«حفظ اشتغال در شرایط بحران؛ وعده دولت، پرداخت تسهیلات برای حفظ اشتغال حدود ۴۴ میلیون تومان به ازای هر نیروی کار است، اما این مبلغ تنها هزینه حقوق و دستمزد و بیمه یک ماه یک کارگر نیمه ماهر را تأمین می کند و به تنهایی نمی تواند مانع تعدیل نیرو در بنگاه ها شود؛ درحالی که راهکار واقعی که می تواند مانع بیکاری گردد، تنها حفظ زنجیره تأمین و تولید و فروش است. همچنین برای کسب و کارهای وابسته به اینترنت

است؛ یعنی تولیدکننده باید ارز را از مسیرهای دیگر (معمولاً بازار آزاد با نرخ بسیار بالاتر) تأمین کند.
این امر تبعات زیر را به دنبال خواهد داشت:

- ۱ هزینه تمام شده مواد اولیه را به شدت افزایش می دهد،
- ۲ برای واحدهای کوچک و متوسط که تاکنون تنها راه، تأمین از بورس کالا بوده، عملاً واردات بدون تجربه بسیار سخت خواهد بود،
- ۳ مزیت رقابتی محصول نهایی را از بین می برد،
- ۴ با افزایش تقاضا، باعث افزایش نرخ ارز در بازار آزاد می شود.

چرا حل این مشکل برای استان کرمان حیاتی است؟

از آنجاکه استان کرمان با داشتن صنایع بزرگ معدنی و فولادی به شدت به زنجیره تأمین مواد اولیه وابسته است؛ بحران های ذکر شده از دو جهت به تولیدکنندگان کرمانی ضربه می زند:
۱ از جنبه تهیه خوراک پتروشیمی که برای تولید مواد اولیه مورد نیاز صنایع پایین دستی (مانند انواع پلیمرها، رزین ها و مواد شیمیایی) مورد نیاز است،

۲ از جنبه مواد شیمیایی، مواد ناریه و کاتالیست های مورد نیاز در فرایندهای معدنی و فولادی که عمدتاً وارداتی هستند.

سایر چالش های زیرساختی و سیستمی

« مشکلات سامانه های جامع تجارت و گمرک؛ فعالان اقتصادی از مشکلات سیستمی و زیرساختی سامانه های جامع تجارت و گمرک در خصوص ثبت سفارش و ترخیص کالا گلابه دارند.

« تأمین انرژی برق در فصل گرما (خاموشی های برنامه ریزی شده)؛ طبق پیش بینی کمیته انرژی کمیسیون صنعت اتاق کرمان، از اواخر اردیبهشت ماه خاموشی های برنامه ریزی شده متأثر از ناترازی برق، بیش از سال های گذشته گریبان واحدهای صنعتی، معدنی و

کشاورزی استان را خواهد گرفت.

« تأمین گاز و سوخت واحدهای تولیدی، بنابر برآورد صورت گرفته در اندیشکده انرژی اتاق بازرگانی کرمان در صورت عدم پیش بینی لازم، آسیب واحدهای پالایشگاهی مزید بر علت کمبود گاز در زمستان شده و تأثیر مستقیم بر کاهش ظرفیت تولید صنایع بالادستی مانند پتروشیمی ها و واحدهای تولیدی پایین دست خواهد گذاشت، همچنین کمبود تولید سوخت در کنار کاهش ذخایر استراتژیک سوخت کشور، ممکن است صنعت حمل و نقل کالا را تحت تأثیر قرار دهد.

توصیه های عملیاتی برای واحدهای تولیدی

۱ مدیریت موجودی استراتژیک؛ واحدهایی که امکان

۶ پایش مستمر وضعیت خوراک پتروشیمی‌ها و تنظیم برنامه عرضه بر اساس پیش‌بینی تولید و موجودی انبارها و تعطیلی‌های احتمالی.

در استان کرمان چه باید کرد؟

برای تبدیل بسته‌های حمایتی به اقدام کارآمد در شرایط اضطرار جنگ رمضان، رویکرد استان کرمان باید عملیاتی باشد:

۱ تفویض اختیار به استان؛ دولت بر تفویض اختیار به استانداران تأکید کرده است. استاندار کرمان باید مستقیماً اختیار تخصیص ارز و تسهیلات و اجرای بسته‌های حمایتی برای واحدهای بحران‌زده را داشته باشد، نه اینکه استان منتظر ابلاغیه تهران بماند،

۲ اعطای سرمایه در گردش به واحدهای کوچک و متوسط از طریق تأمین اعتبار ناشی از انتقال نقدینگی بنگاه‌های بزرگ به بانک‌های داخل استان.

جمع‌بندی‌نهایی

هرچند در اوضاع بحرانی کنونی همه ارکان حاکمیتی و بویژه دولت به‌عنوان قدرتمندترین نهاد مؤثر نه تنها می‌تواند، بلکه باید با تمام توان و با استفاده از تخصص نخبگان خود و نظرات بخش خصوصی، بسته‌های حمایتی مؤثر و کارآمد را تدوین و اجرا نمایند، اما درعین حال از تأثیر فوق‌العاده ابتکار عمل، توانایی و اراده تک‌تک واحدهای تولیدی و خدماتی بخش خصوصی در مدیریت بیش‌ازپیش منابع خود، کاهش هزینه‌های غیرضروری، واردکردن سرمایه‌های غیر مولد به چرخه کار و تولید و افزایش بهره‌وری، جهت عبور از این بحران نیز نباید غافل ماند.

انبارش دارند، حداقل سه ماه موجودی مواد اولیه حیاتی خود را تأمین کنند،

۲ پیگیری مستقیم از پتروشیمی‌ها؛ ارتباط مستقیم با واحدهای پتروشیمی فعال (به‌جای انتظار برای تخصیص از بورس) می‌تواند مؤثرتر باشد،

۳ استفاده از ظرفیت ماده ۲۳ قانون حداکثر استفاده از تولید داخلی، برای مواردی که مشابه داخلی آن‌ها وجود دارد؛ الزام پتروشیمی‌ها به تأمین نیاز داخل کشور،

۴ تنوع‌بخشی به زنجیره تأمین؛ بررسی امکان جایگزینی مواد اولیه با نمونه‌های ساخت داخل یا منابع وارداتی جایگزین، همچنین اعطای مجوز و تسهیل مقررات،

۵ تسهیل مقررات تعزیراتی در بازار ثانویه مواد اولیه جهت فروش مازاد انبارهای برخی واحدهای صنعتی،